

Sylabus seminářů a literatura k přípravě (aktualizovaná verze)

Pozn.: Vedle níže uvedených dokumentů k přípravě na jednotlivé semináře je na každý seminář potřeba mít aktuální znění Ústavy ČR a Listiny základních práv a svobod.

23.2. Úvodní informace o předmětu, klasifikovaném zápočtu a zkouškách

Mezníky v ústavní historii Československa a České republiky, pojem kontinuity a diskontinuity I.

1.3. Mezníky v ústavní historii Československa a České republiky, pojem kontinuity a diskontinuity II.

Učebnice¹:

· kapitoly I. – IX., kapitola X., § 1 nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

- zákon č. 11/1918 Sb. z. a n. (zákon ze dne 28. října 1918 o zřízení samostatného státu československého)
- nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 14/94 (č. 55/1995 Sb.) (kauza *Dreithaler*)

1. Jaké hlavní ústavní dokumenty v dějinách Československa znáte? Dokážete je stručně charakterizovat a uvést jejich roli v příslušném období?

2. Proč o zákonu č. 11/1918 Sb. z. a n. hovoříme jako o recepční normě a také jako o příkladu uplatnění koncepce jednoty moci? Najdeme v čsl. dějinách jiné uplatnění této koncepce?

3. Jaké byly hlavní argumenty, které Ústavní soud použil pro své rozhodnutí v nálezu v kauze *Dreithaler*?

8.3. Ústavní pořádek

Učebnice:

· kapitola X., § 2 – 3, kapitola XI., § 1, 3 nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

· nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 36/01 (č. 403/2002 Sb.), část VII (postavení mez. smluv o lidských právech)

(k tomu je vhodné přečíst si alespoň jeden ze článků Filip, J., *Nález č. 403/2002 Sb., jako rukavice hozená ústavodárci Ústavním soudem*, Právní zpravodaj č. 11/2002 nebo Kühn, Z., Kysela, J., *Je Ústavou vždy to, co Ústavní soud řekne, že Ústavou je?*, Časopis pro právní vědu a praxi, č. 3/2002 nebo Holländer, P., *Dotváření Ústavy judikaturou Ústavního soudu*, in: *Deset let Ústavy České republiky. Východiska, stav, perspektivy*, Eurolex Bohemia 2003, str. 123 an.)

· nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 27/09 (č. 318/2009 Sb.) (kauza *Melčák*)

(k tomu např. komentář V. Šimíčka k čl. 9 Ústavy v L. Bahýřová, J. Filip, P. Molek, M. Podhrázký, R. Suchánek, V. Šimíček, L. Vyhnanek, *Ústava České republiky, Komentář*, Linde Praha 2010, str. 149 an., nebo články v Jurisprudenci č. 1/2010)

1. Jaké jsou podle Ústavního soudu podmínky platné (ústavně-konformní) ústavní změny? Souhlasíte s nimi obecně a s tím, jak Ústavní soud posoudil jejich naplnění v konkrétním případě?

22.3. Vztah ústavního, evropského a mezinárodního práva

Učebnice:

· kapitola XI., § 2, kapitola XXVI. nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

· rozhodnutí prezidenta republiky publikované pod č. 144/1993 Sb., o sjednávání mezinárodních smluv

· nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 36/01 (č. 403/2002 Sb.)

· nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 50/04 (č. 154/2006 Sb.) (Cukerné kvóty III)

¹ Nejobsáhlejší učebnicí ke studiu je učebnice V. Pavlíček a kolektiv, *Ústavní právo a státověda*, II. díl, *Ústavní právo České republiky*, 1. úplné vydání, Leges 2011 (dále jen „učebnice“). Je ale potřeba ohlídat si aktuální právní stav. Je samozřejmě možné připravit se kvalitně i z jiných učebnic či komentářů.

- nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 66/04 (č. 434/2006 Sb.) (Eurozatykač)
- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 19/08 (č. 446/2008 Sb.) (Lisabon I)**
- nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 29/09 (č. 387/2009 Sb.) (Lisabon II)
- nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 5/12 (Slovenské důchody XVII)

(přehledně shrnuto a doplněno komentářem v Kosař, D., Antoř, M., Kühn, Z., Vyhnánek, L., Ústavní právo. Casebook, Wolters Kluwer 2014, str.78-82, 120-161)

1. Jak byste charakterizovali koncepce právního monismu a dualismu z hlediska vztahu vnitrostátního a mezinárodního práva? Má v tomto směru ústavní právo nějakou speciální úlohu?
2. Jaké mezinárodní smlouvy z hlediska našeho ústavního práva rozlišujeme?
3. Kde shledává Ústavní soud limity přenosu pravomocí na EU?

29.3. Hlava první Ústavy – základní principy ústavního a politického systému

Učebnice:

- kapitola XII. nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 24/04 (č. 327/2005 Sb.) (Jezy na Labi)**
- nález ÚS ČSFR sp. zn. Pl. ÚS 1/92 (Lustrace I)
- **rozsudek NSS č.j. Pst 1/2009 – 348 (Dělnická strana I)**
- nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 1969/10 (vnitrostranická demokracie politických stran)
- nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 33/97 (počítání lhůt, právní principy)
- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 14/01 (Spor o kontrasignaci, ústavní zvyklosti)**
- **zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství, v pl. znění** (! učebnice vychází z předchozího právního stavu)

1. V čem došlo k porušení principu dělby moci v situaci řešené v nálezu Jezy na Labi?
2. Jak byste charakterizovali koncept tzv. obranyschopné (defenzivní, militantní) demokracie a v jakých konkrétních souvislostech se s ním můžeme setkat v legislativě, resp. v judikatuře našich vrcholných soudů?
3. Jaké jsou podmínky pro udělení státního občanství a kdo o něm rozhoduje?

5.4. Volby do komor Parlamentu ČR

Učebnice:

- kapitola XIII. nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

- **zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky, v pl. znění**
 - zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v pl. znění (§ 88-93)
 - **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 42/2000 (č. 64/2001 Sb.) (tzv. velký volební nález)**
 - **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 73/04 (č. 140/2005 Sb.) (kauza Nádvorník)**
- (tyto a další nálezy přehledně rozebrány v Kosař, D., Antoř, M., Kühn, Z., Vyhnánek, L., Ústavní právo. Casebook, Wolters Kluwer 2014, str. 300-325)

1. Popište základní prvky volebního systému do obou komor Parlamentu (zejm. aktivní a pasivní volební právo, volební systém v užším smyslu).
2. Jaké byly nosné důvody rozhodnutí Ústavního soudu v tzv. velkém volebním nálezu a v kauze Nádvorník?

12.4. Parlament I. – postavení komor v ústavním systému

Učebnice:

- kapitola XV. nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

- **zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, v pl. znění**
- **zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, v pl. znění**
- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 13/05 (č. 283/2005 Sb.) (pojem volební zákon)**

1. Jaké jsou pravomoci Parlamentu ČR?
2. Uveďte příklady asymetrického a symetrického postavení komor Parlamentu ČR.
3. Charakterizujte základní prvky vnitřní organizace komor Parlamentu ČR.

19.4. Parlament II. – status poslance a senátora

Učebnice:

- kapitola XV. nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

- zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, v pl. znění
- zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, v pl. znění
- usnesení ÚS sp. zn. I. ÚS 2632/12 (kauza Rath I)
- **nález ÚS sp. zn. I. ÚS 3018/14 (k pojetí poslanecké imunity ve vztahu k projevům v komoře)**
- **usnesení Pl. ÚS 17/14 (k soudnímu přezkumu disciplinárních rozhodnutí komory)**

1. Jaký je rozsah poslanecké imunity v ČR?
2. Jak vnímá Ústavní soud institut poslanecké imunity za projevy učiněné v komorách Parlamentu ČR?

26.4. Prezident republiky

Učebnice:

- kapitola XVII. nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 14/01 (č. 285/2001 Sb.) (spor o kontrasignaci rozhodnutí o jmenování guvernéra a viceguvernéra ČNB)**
- nález ÚS sp. zn. II. ÚS 53/06 (odvolání předsedkyně Nejvyššího soudu)
- nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 87/06 (pravomoc jmenovat místopředsedu Nejvyššího soudu)
- **rozsudek ÚS NSS č.j. 4 Ans 9/2007-197 (kauza justičních čekatelů – Langer II)**
- **usnesení ÚS sp. zn. Pl. ÚS 4/13 (k rozhodnutí o amnestii)**
- J. Kudrna, *Odpovědnost za akty prezidenta republiky*, Správní právo č. 7-8/2013, str. 386 an.

1. Jaké jsou hlavní vztahy mezi prezidentem republiky na straně jedné a Parlamentu ČR, vládou a soudnictvím na straně druhé?
2. Jak je koncipována (ne)odpovědnost prezidenta republiky?

3.5. Vláda a další orgány moci výkonné

Učebnice:

- kapitola XVIII. nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

- **zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, v pl. znění**
- **usnesení sp. zn. Pl. ÚS 52/04 (právní postavení RRTV)**

1. Jak se projevuje odpovědnost vlády Poslanecké sněmovně?
2. Budeme psát cvičný test.

6.5. Náhradní seminář od 8.30 hod. (místnost č. 402)

10.5. Ústavněprávní výlet 😊